

САВОЛНОМА

1. Дар бораи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот диҳед?

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 6 ноябри соли 1994 бо роҳи раёйпурсии умумихалқӣ қабул гардида, ба он 3 маротиба тариқи раёйпурсии умумихалқӣ тағйирот ворид гардидааст:

- 26 сентябри соли 1999;
- 22 юни соли 2003;
- 22 майи соли 2016.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз дебоча, 10 боб, 100 модда ва муқаррароти интиқоли иборат мебошад.

2. Асосҳои сохтори конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

Мутобиқи моддаи 1 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон – Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона мебошад.

Шакли идораи Ҷумҳурии Тоҷикистон президентӣ мебошад.

Тоҷикистон давлати иҷтимоӣ буда, барои ҳар як инсон шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаро фароҳам меорад.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Тоҷикистон ҳаммаъноанд.

Моддаи 2.

Забони давлатии Тоҷикистон забони тоҷикӣ буда, забони русӣ ҳамчун забони муоширати байни миллатҳо амал мекунад.

Моддаи 3

Рамзҳои давлатии Тоҷикистон: Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ аст.

Моддаи 4

Пойтахти Тоҷикистон шаҳри Душанбе аст

Моддаи 17

Ҳама дар назди қонун ва суд баробаранд. Мардон ва занон баробар ҳуқуқанд.

Рухсатҳои меҳнатӣ?

- Ҳарсолаи пардохтшаванда,
- Беморӣ,
- Барои нигоубини кудак то 1.5 сол ва то 3 солагӣ,
- Иҷтимоӣ, таҳсил ва ғ.

Хизматчиҳои давлатӣ дар кадом асос ба кор қабул мешаванд?

Хизматчиҳои давлатӣ дар асоси озмун қабул шуда, дар асоси қарордоди меҳнатӣ фаъолият менамояд.

Рутбаҳои тахассусӣ?

- Референти хизмати давлатӣ
- Мушовири хизмати давлатӣ
- Мушовири давлатӣ

Синни ниҳоии хизмати давлатӣ?

- Барои мардҳо 63
- Барои занон 58
- Барои занони 5 фарзанд ва 240 моҳи кори дошта 53 солагӣ

Кадам санад одоби хизматчиҳои давлатиро ба танзим медарорад?

- Кодекси одоби хизматчиёни давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Намудҳои фармоишҳо ?

- Оид ба ҳайати шахсӣ (таъин озод.)
- Рухсатии меҳнатӣ

- Сафари хизматӣ
- Ҷазои интизомӣ
- Ва ғ

Мамониятҳои дар хизмати давлатӣ будан кадомҳоянд?

- Доғи судӣ доштан
- Шаҳрвандии ду ва зиёда давлатро доштан
- Ва ғ

Эълومия чист?

- Эълумия ин маълумот дар бораи молу мулкӣ хизматчиёни давлатӣ ки ҳар сол то 1 апрел супорида мешавад.

3. Мафҳуми давлати дунявӣ будани Ҷумҳурии Тоҷикистонро шарҳ диҳед?

Мутобиқи моддаи 8 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мафкураи ҳеч як ҳизб, иттиҳодияи ҷамъиятӣ, динӣ, ҳаракат ва гурӯҳе наметавонад ба ҳайси мафкураи давлатӣ эътироф шавад. Яъне дин аз давлат ҷудост.

4. Шоҳаҳои ҳокимияти давлатиро номбар кунед?

Мутобиқи моддаи 9 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳокимияти давлатӣ дар асоси таҷзияи он ба ҳокимияти қонунгузор, иҷроия ва судӣ тақсим мешавад.

5. Аъзои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

Мутобиқи моддаи 73 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз Сарвазир, муовини якум ва муовинони ӯ, вазирон ва раисони кумитаҳои давлатӣ иборат мебошад.

14 вазорат, 3 кумитаи давлатӣ: Кумитаи давлатии амнияти миллӣ, Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезӣ, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ

6. Ҳадафҳои асосии стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

Таъмини истиқлолияти энергетикӣ, раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ, ҳифзи амнияти озуқаворӣ ва саноатикунонии босуръати кишвар.

7. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кадом давлатҳо ҳамсарҳад аст?

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Ҷумҳурии исломии Афғонистон (Кобул), Ҷумҳурии халқии Хитой (Пекин), Ҷумҳурии Ўзбекистон (Ташкент) ва Қирғизистон (Бишкек) ҳамсарҳад мебошад.

8. Вилоятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

ВМКБ, вилояти Суғд ва вилояти Хатлон.

9. Синни ниҳой дар хизмати давлатӣ аз чандсолагӣ муайян карда шудааст?

Синни ниҳой дар хизмати давлатӣ барои мардон аз 63-солагӣ ва барои занон аз 58 – солагӣ муайян карда шудааст.

10. Кӣ аз номи тамоми халқи Тоҷикистон ҳуқуқи сухан гуфтанро дорад?

Аз номи тамоми халқи Тоҷикистон фақат Президент, Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаласаи якҷояи худ ҳуқуқи сухан гуфтан доранд.

11. Кӣ шаҳрванди Тоҷикистон ҳисоб меёбад?

Шаҳрванди Тоҷикистон шахсе ҳисоб меёбад, ки дар рӯзи қабули Конститутсия шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад.

12. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чанд ҳизби сиёсӣ амал мекунад?

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 7 ҳизби сиёсӣ амал мекунад:

- 1) Ҳизби халқи демократӣ;
- 2) Ҳизби коммунистӣ;

- 3) Ҳизби демократӣ;
- 4) Ҳизби сотсиалистӣ;
- 5) Ҳизби сотсиал-демократӣ;
- 6) Ҳизби аграрӣ;
- 7) Ҳизби ислоҳоти иқтисодӣ.

13. Мақомоти олии намояндагӣ ва қонунгузор дар ҷумҳурӣ кадом аст?

Парламент – Маҷлиси Олӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон мақомоти олии намояндагӣ ва қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

14. Кадом қонунҳо танҳо аз тарафи Маҷлиси намояндагон мустақиман қабул мегарданд?

Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи буҷети давлатӣ” ва “Дар бораи авф” аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олӣ қабул карда мешаванд.

15. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон киҳо ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ доранд?

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Узви Маҷлиси миллӣ, вакили Маҷлиси намояндагон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси вакилони халқи ВМКБ ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ доранд.

16. Рамзҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон кадомҳоянд?

Рамзҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ин Ливо ва Нишони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд.

17. Принсипҳои хизмати давлатиро номбар кунед?

Хизмати давлатӣ аз принсипҳои зерин иборат аст:

- волоияти қонун ва Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- афзалияти ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- ягонагии низоми хизмати давлатӣ новобаста аз таҷзияи ҳокимият;
- садоқат ба Ватан ва ба халқи Тоҷикистон;
- нигоҳ доштани сирри давлатӣ;
- шаффофият дар хизмати давлатӣ;
- ҳисоботдиҳанда будани хизматчиҳои давлатӣ ва ғайраҳо.

19. Қаҳрамонҳои Тоҷикистонро номбар кунед?

- Садриддин Айнӣ, Бобочон Ғафуров, Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Мирзо Турсунзода, Нусратулло Махсум ва Шириншоҳ Шоҳтемур (маълумоти мухтасар дар бораи қаҳрамонҳо).
- Кадом асари бадеиро хондаед?
- Ягон порчаи шеърӣ аз ёд гӯед.

20. Санадҳои Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон кадомҳоянд?

- Дар асоси қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон Президент фармон ва амр медиҳад, Ҳукумат қарор ва фармоиш қабул мекунад.

21. Вазифаҳои давлатии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

- Президент, Раиси Ҳукумат, Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳ ва Раиси Шӯрои амният.

22. Салоҳияти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар намоед?

Ҷавоб: Мутобиқи Моддаи 69 Конститутсия салоҳиятҳои Президент аз инҳо иборатанд:

1. Самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳуриро муайян мекунад;
2. Тоҷикистонро дар дохили кишвар ва дар муносибатҳои байналмилалӣ намояндагӣ мекунад;
3. Вазоратҳо ва кумитаҳои давлатиро таъсис ва барҳам медиҳад;
4. Дастгоҳи иҷроияи Президентро таъсис медиҳад;
5. Шӯрои амниятро таъсис ва роҳбарӣ мекунад;
6. Ба қонунҳо имзо мегузорад;
7. Масъалаҳои шаҳрвандиро ҳал мекунад;
8. Паноҳгоҳи сиёсӣ медиҳад;
9. Масъалаҳои бахшиши ҷазоро ҳал мекунад;

10. Ваколатҳои дигареро, ки Конститутсия ва қонунҳои муайян кардаанд, амалӣ менамояд.

23. Салоҳияти Маҷлиси миллӣ?

Ҷавоб: Тибқи Моддаи 56 Конститутсия салоҳиятҳои Маҷлиси миллӣ аз инҳо иборат мебошанд.

1. Таъсис ва барҳам додани воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ ва тағйири онҳо (10 майи соли 2016);
2. Интиҳоб ва бозхонди раис, муовинон ва судяҳои Суди конститусионӣ, Суди Олӣ ва Суди Олии иқтисодӣ бо пешниҳоди Президент;
3. Ҳалли масъалаи бекор кардани дахлнопазирии раис, муовинон ва судяҳои Суди конститусионӣ, Суди Олӣ ва Суди Олии иқтисодӣ;
4. Ризоият барои таъин ва озод намудани Прокурори генералӣ ва муовинони ӯ;
5. Амалӣ намудани ваколатҳои дигаре, ки Конститутсия ва қонунҳои муайян кардаанд.

24. Салоҳияти Маҷлиси намоёндагон?

Ҷавоб: Тибқи Моддаи 57 Конститутсия салоҳиятҳои Маҷлиси намоёндагон аз инҳо иборатанд:

1. Таъсиси Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, интиҳоб ва бозхонди раис, муовин ва аъзои он бо пешниҳоди Президент;
2. Тасдиқи барномаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ;
4. Ризоият ба додугирифтӣ қарзи давлатӣ;
5. Тасдиқ ва бекор кардани шартномаҳои байналмилалӣ;
6. Таъини раёйпурсӣ;
7. Таъсиси судҳо;
8. Тасдиқи рамзҳои давлатӣ;

25. Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат»-ро шарҳ диҳед?

Ҷавоб: Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат» санаи 14 ноябри соли 2016 № 1356 қабул гардидааст, ки аз 19 модда иборат аст.

Қонуни конститусионии мазкур вазъи сиёсӣ ва ҳуқуқии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллатро ҳамчун бунёдгузори давлати соҳибистиқлоли Тоҷикистон, сулҳ ва ваҳдати миллӣ муқаррар мекунад.

Қонуни конститусионии мазкур салоҳият, таъсиси орден ва ҷоизаи Асосгузор, дахлнопазирӣ, таъмини фаъолият ва таъмини амнияти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллиро муайян намудааст.

27. Ҳуқуқ чист?

Маҷмуи меъерҳои ҳуқуқиест, ки муносибатҳои ҷамъиятиро ба танзим мебарорад.

28. Қонун чист?

Санади меъерии ҳуқуқиест, ки мутобиқи тартиби муқарраршуда аз тарафи мақоми қонунгузор қабул мегардад ва муносибатҳои муҳими ҷамъиятиро танзим мекунад.

29. Асоси иқтисодии Тоҷикистонро чи ташкил медиҳад?

Асоси иқтисодии Тоҷикистонро шаклҳои гуногуни моликият ташкил медиҳанд.

30. Моликияти истисноии давлат кадомҳоянд?

Замин, сарватҳои зерзаминӣ, об, фазои ҳавоӣ, олами набототу ҳайвонот ва дигар боигарии табиӣ моликияти истисноии давлат мебошанд.

31. Дар бораи солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ маълумот диҳед?

Бо мақсади амалигардонии талашҳои Ҳукумати мамлакат ба хотири боз ҳам обод кардани Тоҷикистон ва ҳалли масъалаҳои иҷтимоии аҳоли бо роҳи беҳтар намудани

инфрасохтор, пеш аз ҳама, дар соҳаҳои маорифу тандурустӣ, таъсиси ҷойҳои корӣ, таъмин кардани аҳолии деҳот бо оби босифати ошомиданӣ, бунёду таҷдиди роҳҳои маҳаллӣ, рушди инфрасохтори сайёҳӣ ва инкишофи ҳунарҳои мардумӣ, ба талаботи муосир мутобиқ сохтани сатҳи хизматрасонӣ ва баланд бардоштани некӯахлоқии мардум дар ҳар як деҳа ва маҳалли аҳолинишин ва бо дарназардошти зарурати инкишофи инфрасохтори деҳот, ки солҳои 2019-2021 “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ» эълон карда шуд.

32. Дар Тоҷикистон ҳуқуқи иштирок дар интиҳобот ва раъйпурсӣ, аз синни чанд солагӣ муайян карда шудааст?

Шаҳрванд аз синни 18 ҳуқуқи дар раъйпурсӣ иштирок кардан, интиҳоб намудан, инчунин аз синни муқаррарнамудаи Конститутсия, қонунҳои конститутсионӣ ва қонунҳо ҳуқуқи интиҳоб шуданро дорад.

33. Баланди садди НБО Роғун чи қадар аст ва дар ин нерӯгоҳ чанд адад агрегат насб карда мешавад?

Баландии НБО Роғун 335 метрро ташкил медиҳад ва дар ин нерӯгоҳ 6 адад агрегат насб карда мешавад, ки иқтидори ҳар яки он ба 600 мғв баробар буда дар умум 3600 мғв ташкил медиҳад.

34. Кадом шахсон ҳуқуқи иштирок карданро дар раъйпурсӣ ва интиҳобот надоранд?

Шаҳрвандоне, ки аз тарафи суд ғайри қобили амал доништа шудаанд ва ё мувофиқи ҳукми суд дар ҷойҳои аз озодӣ маҳрумшудагон нигоҳ дошта мешаванд, ҳуқуқи дар интиҳобот ва раъйпурсӣ иштирок кардан надоранд.

35. Аъзои Ҳукумат, судяҳо, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, хизматчиёни ҳарбӣ, оё метавонанд узви Маҷлиси миллий бошанд?

Наметавонанд узви Маҷлиси миллий бошанд.

36. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз киҳо иборат мебошад?

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз Сарвазир, муовини якум ва муовинони ӯ, вазирон, раисони кумитаҳои давлатӣ иборат аст.

Сарвазир Қоҳир Расулзода

Муовини якуми Сарвазир: 1

Муовинони Сарвазир: 123

37. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мурочиатҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ» кай қабул гардидааст?

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон „ Дар бораи мурочиатҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ“ аз 23 июли соли 2016 қабул гардида, аз 27 мода иборат мебошад.

38. Тақсимои ҳокимияти давлатиро номбар кунед.

А. Ҳокимияти қонунгузор

Б. Ҳокимияти иҷроия

В. Ҳокимияти судӣ

39. Ҳокимияти қонунгузор дар Ҷумҳурии Тоҷикистонин:

Б. Маҷлиси Оли

40. Вакилони Маҷлиси намояндагон аз ҷониби ки ва чи тавр қабул карда мешаванд?

Аз ҷониби шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тариқи овоздиҳии пинҳонӣ

41.Маҷлиси намояндагон аз чанд вакил иборат аст?

63 вакил

42.Муҳлати ваколати вакилони Маҷлиси намояндагон чанд сол аст?

А. 5 сол

43.Намудҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ кадомҳоянд?

Минтақаҳои озоди иқтисодиро дар чунин намудҳо таъсис додан мумкин аст:- саноати (истехсоли маҳсулоти саноати); - савдо ва тичорати;- хизматрасони;- инноватсионӣ, илми - таҳқиқоти ва ҷорикунанда.

44.Кадам моддаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйирнопазир аст?

Мутобиқи моддаи 100-и Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон шакли идораи ҷумҳурӣ, тамомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлат тағйирнопазир мебошад.

45. Қисмҳои асосии компютер:

Монитор, процессор, клавиатура, мушак

46. Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд бо кадом восита ҳифз мегарданд?

Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ба воситаи Конститутсия, қонунҳои ҷумҳури ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки аз тарафи Тоҷикистон эътироф шудаанд, ҳифз мегарданд.

47. Дар кадом ҳолатҳо ҳуқуқ ва озодии шаҳрвандонро маҳдуд кардан мумкин аст?

Маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрванд танҳо ба мақсади таъмини ҳуқуқ ва озодии дигарон, тартиботи ҷамъияти, ҳимояи соҳти конститутсионӣ ва тамомияти арзии ҷумҳури раво дониста мешавад. (мод.14 Конститутсия)

48.Баробарии ҳама дар назди қонун, чи маъно дорад?

Ҳама дар назди қонун ва суд баробаранд. Давлат ба ҳар кас, катъи назар аз миллат, наҷод, чинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсил ва молу мулк, ҳуқуқу озодихоро кафолат медиҳад.(мод.17 Конститутсия)

49.Мувофиқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон кадам шахси мансабдор ҳомии Конститутсия ва қонунҳо, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, муайян шудааст?

Президент ҳомии Конститутсия ва қонунҳо, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, кафили истиклолияти милли, ягонагии ва тамомияти арзӣ, пойдориву бардавомии давлат, мураббаии фаъолияти мақомоти давлатӣ ва ҳамкориҳои онҳо, риояи қарордодҳои байналмилалӣ Тоҷикистон мебошад.(мод.64 Конститутсия)

50. Ҳуқуқи ташаббуси қонунгузориро кӣҳо доро мебошанд?

Аъзои Маҷлиси милли, вакили Маҷлиси намояндагон. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Тоҷикистон, Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ доранд.(мод. 58 Конститутсия).

51.Воҳидҳои марзӣ маъмурии Тоҷикистон тибқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон чи гуна муайян карда шудаанд?

Ҳудуди Тоҷикистон тақсимнашаванда ва дахлнопазир мебошад. Тоҷикистон аз Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳрҳо, ноҳияҳо, шаҳракҳо ва деҳаҳо иборат аст (мод.7 Конститутсия).

52. Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи хизмати давлатӣ” маълумот диҳед?
Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи хизмати давлатӣ” аз 5 марти соли 2007, №233 қабул гардида фарогири 5 бобу 45 модда мебошад.

Қонуни мазкур асосҳои ташкилию ҳуқуқии хизмати давлатӣ, вазъи ҳуқуқӣ ва кафолатҳои иҷтимоии хизматчиёни давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян менамояд.

53.Хизматчиӣ давлатӣ кист?

Шаҳрванди ҶТ , ки мансаби давлатии хизмати давлатии музнокро дар асоси касбӣ бо мақсади таъмини иҷрои ваколатҳои шахсони мансабдори давлатии ҳокимияти давлатӣ ва амалӣ намудани салоҳияти мақомоти давлатӣ ишғол намудааст.

54.Хизмати давлатӣ чист?

Хизмати давлатӣ фаъолияти касбии хизматчиёни давлатӣ, ки барои таъмини иҷрои ваколатҳои шахсони мансабдори давлатии ҳокимияти давлатӣ ва амалӣ намудани салоҳияти мақомоти давлатӣ муқаррар карда шудааст.

55.Аттестатсия чист?

Тартиби муайян намудани мувофиқати хизматчиӣ давлатии маъмурӣ ба мансаби ишғолнамуда бо роҳи баҳодиҳӣ ба иҷрои уҳдадорихои мансаби, сатҳи дониш, малака ва тайёрии касбӣ мебошад.

56.Низоми хизмати давлатӣ:

Хизмати давлатии шаҳрвандӣ
Хизмати давлатии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ
Хизмати давлатии ҳарбӣ

57.Асосҳои қатъ шудани хизмати давлатӣ

Истеъфои хизматчиӣ давлатии сиёсӣ
Расидан ба синни ниҳоии хизмати давлатӣ
Қатъ намудани шаҳрвандии ҶТ
Гирифтани нафақаи ҶТ ё дигар давлати хориҷӣ
Эътибори қонуни пайдо кардани ҳукми айбдоркунии суд
Риоя накардани талаботи Қонуни ҶТ “Дар бораи танзими анъана ва расму оинҳо”

58.Ҳуқуқҳои хизматчиӣ давлатӣ

Дар доираи ваколатҳои худдар баррасии масъалаҳо ва қабули қарор иштирок намуда, иҷрои онҳоро аз тарафи мақомоти дахлдор ва шахсони мансабдор таллаб намояд.
Муайян намудани доираи уҳдадорихои мансабиашро аз роҳбари худ талаб намояд
Ба фаъолияти илмию эҷодӣ ва омӯзгорӣ машғул шавад.
Ба тайёркунӣ ва азнавтайёркунӣ, такмили ихтисос фарот гирифта шавад.

59.Уҳдадорихои асосии хизматчиӣ давлатӣ

Конститутсия, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҶТ ро риоя намояд.
Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрвандонро риоя, ҳифз ва эҳтиром намояд.
Интизоми давлатӣ ва хизмати ро риоя намояд.
Кодекси одоби хизматчиӣ давлатиро риоя намояд
Сирри давлатиро нигоҳ дорад
Моликияти давлатиро ҳифз намояд
Манфиати давлатро аз манфиати шахсӣ боло нигоҳ дорад

60.Маҳдудиятҳои дар хизмати давлатӣ

Бе иҷозати Президенти ҶТ унвон, мукофоти давлати хориҷи ва ташкилотҳои байналмилалиро гирифтани
Ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ аз хизматрасонии шаҳрвандон ва шахсони ҳуқуқӣ ба манфиати шахсӣ истифода бурдан
Дар дигар амалҳо аз ҷумла корпартоиҳо иштирок намудан

Ба соҳибкорӣ машғул шудан

Дар бонкҳои хориҷи суратҳисоб кушода, маблағ нигоҳ доштан

61. Суруди миллӣ (аз ёд)

Савол: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ҳифзи сирри давлатӣ” ва мафҳуми он

Ҷавоб: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ҳифзи сирри давлатӣ” 22 апрели соли 2003 таҳти №4 қабул шуда, аз 7 боб ва 41 модда иборат аст.

Қонуни мазкур муносибатҳоеро, ки вобаста ба мансуб донишмандони маълумот ба сирри давлатӣ, махфӣ доштан, ошкор кардан ва ҳифзи онҳо ба манфиати таъмини амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вучуд меоянд, ба танзим медиҳад

62. Дар бораи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатӣ» маълумот диҳед. Қонуни ҚТ «Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» 5 октябри соли 2009, №553 қабул гардида, аз 7 боб ва 28 моддаи иборат аст. Қонуни мазкур вазъи ҳуқуқии забони давлатиро муайян ва истифодаи онро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамояд.

Қонуни мазкур истифодаи забони давлатӣ ва забонҳои дигарро дар фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин шахсони ҳуқуқӣ, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ танзим менамояд.

Қонуни мазкур истифодаи забонҳоро дар муносибатҳои шахсӣ танзим намекунад.

63. Маълумот дар бораи Кодекси одоби хизматчиҳои давлатӣ

Кодекси одоби хизматчиҳои давлатӣ бо Фармони Президенти ҚТ №591 аз 3 декабри соли 2015 қабул шудааст. Аз 5 боб ва 51 банд иборат мебошад. Маҷмуи меъёрҳо, принсипҳо ва қоидаҳои рафтори хизматӣ ва ғайрихизматии хизматчиҳои давлатиро танзим менамояд.

Савол: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия”

Ҷавоб: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия” 25 июли соли 2005 таҳти №100 қабул шуда, аз 5 боб 18 модда иборат мебошад. Қонуни мазкур барои ҳифзи ҳуқуқи озодагии инсон ва шаҳрванд, манфиатҳои ҷамъият, таъмини амнияти миллӣ, фаъолияти мӯътадилӣ мақомоти ҳокимияти давлатӣ, покнатӣ ва беғаразӣ дар хизмати давлатӣ равона гардида, асосҳои ташкилию ҳуқуқии пешгирӣ, ошкоркунӣ, кушодан ва барҳам додани оқибатҳои ҳуқуқвайронкунонии ба коррупсия алоқаманд ва ба ҷавобгарӣ кашидани шахсро муқаррар карда, навҳои ҳуқуқвайронкунонии ба коррупсия алоқаманд ва чораҳои ҷавобгариро барои онҳо муайян менамояд.

64. Соли 2020 кадом чорабиниҳои сиёсӣ баргузор гардид

1 март соли 2020 интихоботи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид.

11 октябри соли 2020 интихоботи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид

65. Солҳои 2019 - 2021 солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ эълон карда шудааст.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Основатель мира и национального единства — Лидер нации, Президент Республики Таджикистан уважаемый Эмомали Рахмон (аз ёд)

Савол: Кодекси меҳнати ҚТ ва мафҳуми он

Ҷавоб: Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон 15 июли соли 2016, №255 қабул шудааст. Кодекси мазкур муносибатҳои меҳнатӣ ва дигар муносибатҳои бевосита ба онҳо алоқамандро ба танзим дароварда, барои ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои тарафҳои муносибатҳои меҳнатӣ, муқаррар намудани кафолатҳои камтарини ҳуқуқ ва озодиҳо дар соҳаи меҳнат равона карда шудааст.

66. Қироат намудани порчаи шеърӣ

Тоҷикистон Тоҷикистон мекунам шукри каму бисёри ту,
Мекунам шукрона аз озарму аз озори ту,
Аз ту ман сарват намехоҳам Ватан хастӣ бас аст!!
Бо хасу хорат баробар зиндаги кардан бас аст!!

Замини саҳти кӯҳистон дили нармам ато кардаст,
Дуруштам ҳар кӣ мехонад, хато андар хато кардаст.
Ба мисли кӯҳ якрӯям, ба сони чашма ҳақгӯям,
Чунин будам, чунин бошам, ки ин сонам худо кардаст.

67. Мутолиаи китоби бадеӣ Мақтаби кӯҳна, марги судхур, Восеъ...

68. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олӣ

Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ» 26.12.2021, шаҳри Душанбе

Савол: Калимаи «Президент» чӣ маъно дорад?

Ҷавоб: Президент-калимаи латинӣ буда, маънояш шахси дар пешнишафта мебошад. Сардори интихобии як қатор мамлакатҳо, раиси ҷумҳур

Савол: Маълумот дар бораи Дастурамали мансабӣ

Ҷавоб: Дастурамали мансабӣ санадест, ки номгуӣ мансаби давлатӣ, талаботи таҳассусии мушаххас нисбат ба ишғолкунандагони мансаби мазкур ўҳдадориҳои мансабӣ, ҳуқуқ ва масъулияти хизматчи давлатиро пешбинӣ мекунад

Савол: Ҳуқуқ ба хизмати давлатӣ

Ҷавоб: Шаҳрвандони ҚТ, қатъи назар аз миллат, наҷод, чинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, ваъи иҷтимоӣ ва молумулкӣ ба хизмати давлатӣ ҳуқуқи баробар доранд.

38. Дар бораи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мурочиати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ» маълумот диҳед?

Ҷавоб: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мурочиати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ» санаи 23 июли соли 2016 қабул гардида, аз 5 боб ва 27 модда иборат мебошад. Қонуни мазкур муносибатҳоро вобаста ба тартиби пешниҳод ва баррасии мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки чиҳати ҳимояи ҳуқуқи озодиҳо ва манфиати қонунии онҳо ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ҳудудораи шаҳрак ва деҳот, иттиҳодияҳои

чамбиятӣ, ташкилотҳо, муассисаҳо сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ ирсол гардидаанд, танзим менамояд.

39. Намудҳои мурочиатҳоро номбар кунед.

Ҷавоб: Ба мурочиатҳо ариза, дархост, таклиф, шикоятҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дохил мешаванд. Мурочиатҳо дар шакли хаттӣ, электронӣ ё шифоҳӣ ифодаёбанд.

40. Мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар кадом муҳлатҳо баррасӣ карда мешаванд?

Ҷавоб: Муҳлати баррасии мурочиатҳои шахрвандон бо қонун 15 рӯз муқаррар шудааст. Он мурочиатҳое, ки тафтиши иловагиро талаб мекунанд, дар давоми якмоҳ аз рӯзи расиданашон баррасӣ мешаванд.

41. Ҳангоми вайрон намудани муҳлати баррасии арзу шикоятҳои шахрвандон кадом намуди ҷазо пешбинӣ карда шудааст?

Ҷавоб: Мутобиқи моддаи 11 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза барзидди коррупсия» ҳангоми аз ҷониби шахсони ба иҷрои вазифаҳои давлатӣ ваколатдор ва шахсони ба онҳо баробар кардашуда вайрон намудани тартиби баррасии мурочиат шахрвандон боиси озод намудани онҳо аз мансаб мегардад. Меъёри зикршуда ҳамон вақт истифода мешавад, ки агар вайроннамудани талаботи қонунгузорӣ дар бораи мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ду ва зиёда маротиба содир шавад.

42. Алифҳои забони тоҷикӣ чанд ҳарф дорад?

Ҷавоб: Алифҳои забони тоҷикӣ 35 ҳарф дорад.

43. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия» кай қабул карда шудааст?

Ҷавоб: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия», ки 25 июли соли 2005, таҳти №100 қабул кардашуда, он аз 5 боб ва 18 модда иборат мебошад.

44. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатӣ» кай қабул шудааст?

Ҷавоб: Қонуни ҚТ «Дар бораи забони давлатӣ» 5 октябри соли 2009, №553 қабул гардидааст. Ҳарсол рӯзи 5 октябр рӯзи забони давлатӣ қайд карда мешавад.

45. Қаҳрамонҳои миллатро номбар кунед.

Ҷавоб: С.Айнӣ, Б.Ғафуров, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон, М.Турсунзода, Шириншох Шохтемур, Нусратулло Махсум.

46. Савол: Созишномаи «Ваҳдати Миллӣ» кай ба имзо расидааст?

Ҷавоб: Созишномаи «Ваҳдати миллӣ» аз тарафи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ва Абдуллои Нурӣ дар шаҳри Москва 27 июни соли 1997 ба имзо расидааст.